

KLIIMAMINISTEERIUM

Evelin Lopman
Õiguskantsleri Kantselei

Teie 19.08.2026 nr 6-1/261878/2606798

Meie 15.09.2026 nr 15-5/26/3132-3

Elektroonilisele asjaajamisele üleminek jahinduses

Austatud Evelin Lopman

Täname päringu eest. Selgitame alljärgnevalt elektroonilisele asjaajamisele ülemineku eesmärgi, muudatuse ettevalmistamisel kaalutud asjaolusid ning uue korra rakendamisega seotud praktilisi küsimusi. Vastame esitatud küsimustele nende esitamise järjekorras.

1. Kas ministeerium hindas eelnõu koostamisel või muudatusettepaneku ettevalmistamisel elektroonilisele asjaajamisele ülemineku mõju eakamatele ja väheste digioskustega jahimeestele? Kui hinnati, siis milliseid probleeme või raskusi nende jahimeeste puhul nähti ning kuidas neid otsustati leevendada?

Elektroonilisele asjaajamisele ülemineku mõju eakamatele ja väheste digioskustega jahimeestele hinnati muudatusettepaneku ettevalmistamisel koostöös Eesti Jahimeeste Seltsiga. Eraldiseisvat kirjalikku mõjuanalüüsi selle kohta ei koostatud. Koostöös arutati läbi nii infosüsteemi tehniline valmisolek kui ka elektroonilisele asjaajamisele üleminekul tekkida võivad praktilised takistused.

Võimaliku riskina nähti, et üksikutel jahimeestel ei pruugi olla nutitelefoni või piisavaid oskusi selle kasutamiseks. Seda ei hinnatud siiski oluliseks ega ulatuslikku kasutajate ringi puudutavaks riskiks. Riski leevendava lahendusena nähti selliste jahimeeste personaalset juhendamist ning teiste jahiseltsi liikmete abi vajalike toimingute tegemisel. Samuti arvestati, et ühisjahil teeb jahiloa täitmise seotud toiminguid jahijuhataja, mistõttu ei pea iga jahist osavõtja ise JAHIS-t kasutama.

Eesti Jahimeeste Seltsi hinnangul oli enne seadusemuudatuse jõustumist JAHIS-ega vabatahtlikult liitunud üle 90% jahiseltsidest. Seetõttu oli suur osa jahimeestest ja jahiseltside esindajatest infosüsteemi juba varem kasutanud ning üleminekuks vajalik eeltöö oli suures osas tehtud.

Elektrooniliste jahidokumentide kasutamine ei tähenda, et iga jahimees peab jahipidamise ajal JAHIS-esse sisse logima või nutitelefoni kasutama. Jahitunnistuse, jahiloa ning suuruluki laskekatse ja vibujahi laskekatse tunnistuse olemasolu, samuti ühisjahil osalemist tõendatakse isikut tõendava dokumendiga (JahiS § 35 lg 1 ja 2²).

Ühisjahil koostab jahist osavõtjate nimekirja JAHIS-es jahijuhataja (JahiS § 31 lg 2). Jahist osavõtja ise ei pea enda nime nimekirja lisamiseks infosüsteemi sisse logima, vaid võib anda jahijuhataja seadme puutetundlikul ekraanil nimekirjale allkirja, kinnitades, et ta on teadlik jahiohutuse ja jahipidamise nõuetest (JahiS § 31 lg 6 p 2). Selline allkirjastamise võimalus on ette nähtud muu hulgas olukorraks, kus jahist osavõtjal ei ole võimalik end JAHIS-es elektrooniliselt tuvastada ja oma osalemist kinnitada.

JAHIS-esse tuleb siseneda eelkõige jahiloale seaduses nõutud märgete tegemiseks. Üksikjahil tuleb suuruluki haavamise või surmamise kohta teha märke viivitamata. Väikeuluki küttimistulemused märgitakse jahipäeva lõpus, mistõttu saab seda teha ka kodus arvuti kaudu ning kasutada toimingut tegemisel vajaduse korral teise inimese abi.

Ühisjahil teeb suuruluki haavamise või surmamise kohta märke jahijuhataja. Seega ei ole jahimehel, kes ei täida jahijuhataja ülesandeid ja osaleb suurulukijahil üksnes ühisjahi raames, üldjuhul vaja JAHIS-esse sisse logida ega JAHIS-e rakendust kasutada.

2. Kuidas saab jahimees, kellel puudub JAHIS-e kasutamiseks vajalik seade või piisav digioskus, taotleda jahipidamiseks vajalikke dokumente ning täita muid jahiseadusest tulenevaid kohustusi? Kasta võib volitada teise isiku enda eest JAHIS-es toiminguid tegema, sealhulgas märkima JahiS § 41 lõike 1 punktis 1 nimetatud küttimistulemuse? Kui jah, siis kuidas selline volitamine peaks toimuma?

Jahipidamisõigust tõendavate dokumentide taotlemine, koostamine ja andmine on reguleeritud erinevalt. Täpsuse huvides selgitame järgnevalt kõigi jahipidamisõigust tõendavate dokumentide taotlemise, koostamise ja andmise korda.

Jahitunnistus. Jahitunnistuse taotlemise kord on reguleeritud JahiS § 36 lõike 9 alusel kehtestatud keskkonnaministri määrusega nr 25. Taotlus peab sisaldama määruuses nimetatud andmeid, taotluse esitamise kuupäeva ja taotleja allkirja. Taotluse võib esitada elektrooniliselt JAHIS-es, kirjalikult või posti teel Eesti Jahimeeste Seltsile. Seega ei eelda jahitunnistuse taotlemine nutitelefoni ega JAHIS-e iseseisva kasutamise oskust.

Jahiluba. JahiS § 40 sätestab jahiloa andja, loale kantavad andmed ja viiepäevase väljastamistähtaja, kuid ei nõua taotluse esitamist JAHIS-es ega määra kindlat taotluse vormi. Jahiloa taotluse võib seega esitada loa andjaga kokkulepitud viisil, näiteks telefoni või e-posti teel. Jahiloa vormistab JAHIS-es loa andja, mistõttu ei pea taotleja ise infosüsteemi sisse logima.

Jahist osavõtjate nimekiri. Jahist osavõtjate nimekirja eraldi ei taotleta. Nimekirja koostab ühisjahil JAHIS-es jahijuhataja ning jahist osavõtja annab sellele allkirja või kinnituse jahiohutuse ja jahipidamise nõuetest teadlik olemise kohta. Osalejal ei ole selleks vaja oma seadmes JAHIS-esse siseneda.

Suuruluki laskekatse tunnistus ja vibujahi laskekatse tunnistus. Nende tunnistuste saamiseks ei pea jahimees JAHIS-es taotlust esitama. Laskekatse aja ja koha määrab tunnistuse andja ning taotleja isik tuvastatakse enne katse sooritamist kohapeal. Suuruluki laskekatse puhul kontrollitakse isikut relvaloa alusel, vibujahi laskekatse puhul isikut tõendava dokumendi alusel. Pärast katse edukat sooritamist vormistab tunnistuse andja laskekatse protokoll ja väljastab tunnistuse kümne päeva jooksul (määruse nr 25 §-d 9–14). Seega ei eelda ka laskekatse tunnistuse saamine nutitelefoni ega JAHIS-e iseseisvat kasutamist.

Mis aga volitamist puudutab, siis JahiS ei näe ette eraldi volituse vormistamist, mille alusel saaks teine isik jahimehe nimel infosüsteemi sisse logida ja seal toiminguid teha. JAHIS on isiku üheselt tuvastamist võimaldav infosüsteem ning iga kasutaja peab sellesse sisenema enda

autentimisvahenditega. Oma autentimisvahendite või PIN-koodide üleandmine teisele inimesele ei ole lubatud.

Teine inimene võib jahimeest JAHIS-e kasutamisel tehniliselt abistada, kuid süsteemi peab oma autentimisvahenditega sisenema jahimees ise. Kui on vaja, et teine isik saaks jahiloale iseseisvalt kättimistulemuse märkida, võib ka tema kanda jahiloale loa kasutajana. JahiS § 40 lõike 9 kohaselt võib jahiloale kanda kuni kolm loa kasutajat. Iga loale kantud kasutaja saab teha loaga seotud toiminguid enda JAHIS-e kasutajakonto kaudu. Eesti Jahimeeste Seltsi andmetel kasutatakse seda võimalust praktikas muu hulgas selliselt, et paremate digioskustega jahimees kantakse samale jahiloale ning ta teeb vajaduse korral loa nõutavad märked.

Ühisjahil teeb suuruluki haavamise või surmamise kohta märke jahijuhataja (JahiS § 41 lg 1 p 2). Seetõttu ei pea ühisjahil osalev jahimees selle toingu tegemiseks teist isikut volitama ega ise JAHIS-esse sisenema.

3. Kas kaaluti varianti säilitada elektroonilise asjaajamise kõrval põhjendatud juhtudeks ka paberil asjaajamise võimalus?

Paberil asjaajamise võimaluse säilitamist elektroonilise süsteemi kõrval arutati, kuid selle järele hinnati vajadus väheseks ja ajas kahanevaks. Kahe paralleelse süsteemi püsivat säilitamist ei peetud seetõttu otstarbekaks.

Täielikult elektroonilisele asjaajamisele ülemineku eesmärk oli lihtsustada ja kiirendada jahipidamisõigust tõendavate dokumentide menetlemist, vähendada halduskoormust ning parandada dokumentide andmise ja kasutamise jälgitavust. Paberdokumentide kasutamisel varem ei tekkinud toimingutest alati vahetult kontrollitavat elektroonilist jälge. See võimaldas vähemalt teoreetiliselt jätta osa tegevusest infosüsteemi ja järelevalve vaateväljast välja ning muutis loa väljastamise, kasutamise ja täitmise asjaolude tagantjärele kontrollimise keerulisemaks. Selline olukord võis lihtsustada ka jahindusnõuete rikkumiste varjamist.

Paber- ja elektroonilise süsteemi paralleelne kasutamine oleks jätnud selle kontrollilünga osaliselt alles ega oleks võimaldanud täielikult saavutada muudatuse eesmärki tagada ühtne, ajakohane ja kontrollitav jahidokumentide arvestus.

Ülemineku hõlbustamiseks nähti koostöös Keskkonnaametiga siiski ette ajutine lahendus. Enne seadusemuudatuse jõustumist väljastatud paberil jahiload kehtivad kuni loa märgitud kehtivusaja lõpuni. Pärast muudatuse jõustumist väljastatakse uued jahiload üksnes JAHIS-es, kuid elektrooniliselt väljastatud jahiloa võib välja printida. Väljatrükk on elektroonilise jahiloa paberkoopia, mitte eraldi paberil väljastatud jahiluba.

Kuni 28. veebruarini 2027 võib kättimistulemuse märkida ka jahiloa väljatrükile. Suuruluki haavamise või surmamise korral tuleb märke teha viivitamata. Märkega väljatrükk tuleb tagastada jahiloa andjale kümne päeva jooksul ning loa andja kannab kättimistulemuse viivitamata JAHIS-esse. Alates 1. märtsist 2027 tuleb kättimistulemus märkida otse JAHIS-es. Seega võimaldati jahimeestele ajutine kohanemisperiood, kuid püsivat paralleelset paberil asjaajamise süsteemi ei loodud.

Paberil asjaajamise võimalust ei peetud põhjendatuks säilitada ka üksnes teatavast vanusest jahimeestele. Nutiseadme olemasolu ja digioskused ei sõltu ainult vanusest: nutitelefonita või piiratud digioskustega võib olla ka noorem jahimees, samal ajal kui paljud eakamad jahimehed kasutavad digilahendusi iseseisvalt. Üksnes vanusel põhinev erand ei oleks seetõttu olnud probleemi lahendamiseks piisavalt täpne ega taganud jahimeeste ühetaolist kohtlemist. Kõigile jahimeestele kehtestati ühesugune asjaajamiskord, nähes piiratud digioskustega inimestele lahendusena ette juhendamise ja praktilise abi.

4. Kuidas peab jahimees täitma JahiS § 41 lõike 1 punktis 1 sätestatud kohustuse siis, kui jahipidamiskohas puudub internetiühendus, JAHIS-es on tehniline tõrge, nutiseade ei tööta või seda ei ole ilmastiku või muu mõjuva põhjuse tõttu võimalik kasutada?

JAHIS-e rakendus võimaldab teha jahiloale küttemistulemuse kohta märke ka siis, kui jahipidamiskohas puudub internetiühendus või ühendus JAHIS-e serveriga on ajutiselt katkenud. Rakendus salvestab toiminguga aja- ja asukohaandmed kasutaja seadmesse ning edastab need infosüsteemi pärast ühenduse taastumist. Andmete eduka sünkroniseerimise järel kuvatakse rakenduses sellekohane märg, mille järgi saab jahimees veenduda, et salvestatud andmed on JAHIS-esse nõuetekohaselt edastatud.

Nagu eespool selgitatud, saab üleminekuajal kasutada ka ajutist lahendust. Kuni 28. veebruarini 2027 võib küttemistulemuse märkida elektroonilise jahiloa paberil väljatrükile. Suuruluki haavamise või surmamise korral tuleb märge teha viivitamata. Väljatrükk tuleb tagastada jahiloa andjale kümne päeva jooksul, et loa andja kannaks andmed JAHIS-esse. Alates 1. märtsist 2027 tuleb küttemistulemus märkida üksnes JAHIS-es.

Ühisjahi korral võetakse kasutusele tehniline lahendus, mis võimaldab jahijuhatajal koostada jahist osavõtjate nimekirja ka siis, kui mobiilsidelevi puudub või ühendus JAHIS-e serveriga on ajutiselt katkenud. Sellisel juhul koostab jahijuhataja nimekirja oma nutiseadmes olevas JAHIS-e rakenduses ning jahist osavõtjad annavad jahijuhataja seadme puutetundlikul ekraanil nimekirjale allkirja, kinnitades, et nad on teadlikud jahiohutuse ja jahipidamise nõuetest (JahiS § 31 lg 6 p 2). Internetiühenduse taastumisel edastatakse nimekiri koos allkirjadega JAHIS-e serverisse.

Kuni selle võimaluse kasutuselevõtmiseni tuleb jahist osavõtjate nimekiri koostada kohas, kus JAHIS-e serveriga on võimalik ühendus luua. Jahiseltskond koguneb enne jahi algust kindlas kohas ning vajaduse korral saab kogunemiskoha valida selliselt, et seal oleks nimekirja koostamiseks piisav internetiühendus. Kui tavapärane kogunemiskoht või jahimaja asub levita piirkonnas, tuleb nimekiri koostada enne sinna minekut või korraldada jahi algusega seotud toimingud mõnes teises leviga kohas.

Nutiseadme töökorras oleku, piisava laetuse ja ilmastikukindla kasutamise eest vastutab jahimees, ühisjahi korral jahijuhataja. Võrguühenduseta kasutamise võimalus ei aita olukorras, kus seade ise ei tööta või rakendust ei ole võimalik kasutada. Kui enne jahi alustamist ei ole võimalik teha seaduses nõutud toiminguid, tuleb esmalt leida selleks toimiv lahendus, näiteks kasutada teist sobivat nutiseadet. Ühisjahti ei saa alustada enne, kui jahist osavõtjate nimekiri on nõuetekohaselt koostatud.

Kliimaministeeriumile teadaolevalt ei ole seni esinenud JAHIS-e serveri töökatkestusi, mis oleksid takistanud jahimeestel seaduses nõutud toiminguid teha. Seetõttu ei saa JAHIS-e serveri mittetöötamist praegu pidada sagedaseks või ulatuslikuks probleemiks, mis vajaks viivitamata eraldi õiguslikku lahendust. Kliimaministeerium jälgib siiski JAHIS-e toimimist ning rakendab tegeliku vajaduse ilmnemisel asjakohaseid tehnilisi või õiguslikke lahendusi.

5. Mis juhtub siis, kui JAHIS-es nõutav toiming jääb õigel ajal tegemata tehnilise tõrke, nutiseadme puudumise või väheste digioskuste tõttu?

Siin tuleb eristada internetiühenduse või JAHIS-e serveriühenduse puudumist rakenduse või nutiseadme enda tõrkest. Internetiühenduse puudumise või JAHIS-e serveriga ühenduse ajutise katkemise korral saab jahiloale nõutava märke teha rakenduses võrguühenduseta. Toiming salvestatakse seadmesse ja edastatakse serverisse pärast ühenduse taastumist. Seega ei peaks üksnes levi või serveriühenduse puudumine põhjustama toiminguga tähtjaks tegemata jäämist.

Kui rakendus või nutiseade ise ei tööta ja nõutavat toimingut ei ole seetõttu võimalik teha, tuleb see teha esimesel võimalusel pärast takistuse kõrvaldamist. Võimaliku rikkumise hindamisel tuleb

arvestada, kas toimingu õigeaegne tegemine oli objektiivselt võimalik ja kas isik tegi endast sõltuva, et seadusest tulenevat kohustust täita. Tehnilise tõrke tõttu toimingute tegemata jäämine ei tähenda seega automaatselt isiku karistamist.

Jahiloale märke õigeaegse tegemise eest vastutab üksikjahil jahiloa omanik ja ühisjahil jahijuhataja. See põhimõte ei ole omane üksnes elektroonilisele asjaajamisele. Ka paberil jahiloa kasutamisel vastutas jahimees selle eest, et nõutav märged tehakse õigel ajal.

Nutiseadme puudumine ei välista jahipidamist olukordades, kus jahimees ise ei pea JAHIS-es toiminguid tegema. Näiteks võib ta osaleda ühisjahil, kus jahist osavõtjate nimekirja koostab ja küttemistulemuse märgib jahijuhataja. Samuti saab väikeuluki jahiloa küttemistulemused kanda JAHIS-esse kodus jahipäeva lõpus.

Kui jahimees peab üksikjahil tegema suuruluki haavamise või surmamise kohta märke viivitamata, peab tal olema selleks toimiv lahendus. Kuni 28. veebruarini 2027 võib märke teha ka elektroonilise jahiloa väljatrukile. Pärast üleminekuaja lõppu peab jahimehel olema võimalik teha märged JAHIS-e rakenduses.

Ka vähesed digioskused ei vabasta seadusest tuleneva kohustuse täitmisest. Eesti Jahimeeste Selts ja tema liikmesorganisatsioonid on valmis JAHIS-e kasutamisel juhendama kõiki abi vajavaid jahimehi. Küttemistulemuse märkimiseks vajalikke toiminguid on vähe ning need on võimalik omandada ka inimesel, kes ei ole varem nutiseadet regulaarselt kasutanud. JAHIS-e kasutamist selgitavad juhendid on kättesaadavad ka Eesti Jahimeeste Seltsi veebilehel.¹

6. Riigikogu keskkonnakomisjonis arutati võimalust toetada jahimehi JAHIS-e kasutamiseks vajaliku nutiseadme soetamisel sarnaselt kutseliste kaluritega (vt Riigikogu keskkonnakomisjoni 17.03.2026 istungi protokoll nr 146, lk 7). Kuna jahimehed aitavad reguleerida ulukite arvukust ning näiteks SAK-i leviku tõkestamiseks metssigu küttida, siis kas ka jahimeestele kavandatakse sarnast nutiseadme soetamise toetust?

Jahimeestele JAHIS-e kasutamiseks vajaliku nutiseadme soetamise toetust praegu ei kavandata. Sigade Aafrika katku tõrjumisel on riik valinud tulemuspõhise lähenemise: toetatakse metssigade tegelikku küttimist, mitte jahipidamiseks vajaliku varustuse soetamist.

Riik toetas metssigade küttimist 2025. aastal, makstes jahipiirkonna kasutajatele iga nõuetekohaselt kütitud metssea eest toetust. Meetme eelarve oli 2025. aastal 176 000 eurot. Küttimistoetuse maksmist jätkatakse ka 2026. aastal, mil selleks on ette nähtud 244 500 eurot. Meetme eesmärk on vähendada metssigade arvukust ja sigade Aafrika katku leviku riski ning toetada ettenähtud küttimismahtude täitmist.

Jahipidamine ei ole inimesele pandud kohustus, vaid vabatahtlik ja seadusega reguleeritud tegevus, millega tegelemine eeldab vajalike teadmiste, oskuste ja vahendite olemasolu. Nutiseadet saab kasutada lisaks JAHIS-ile paljudel muudel eesmärkidel ning see jääb jahimehe isiklikku kasutusse. Arvestades ühtlasi, et Eesti Jahimeeste Seltsi hinnangul puudutab nutiseadme puudumine väga väikest osa jahimeestest, ei ole eraldi toetusmeetme loomist peetud põhjendatuks.

7. Milliseid koolitusi, juhendeid ja muid abivõimalusi on jahimeestele enne ja pärast uue korra jõustumist pakutud?

JAHIS-e kasutajatele on nii enne uue korra jõustumist kui ka pärast seda pakutud juhendeid ja personaalset nõustamist. Eesti Jahimeeste Selts on JAHIS-e kasutajatoe kaudu abistanud jahimehi telefoni ja e-posti teel ning juhendanud personaalselt JAHIS-ega liituvaid jahiseltse.

¹ Leitav aadressil: <https://www.ejs.ee/juhendid/>

JAHIS-e kasutamist selgitavad juhendid on avalikult kättesaadavad Eesti Jahimeeste Seltsi veebilehel. Lisaks on jahiseltse teavitatud kirjalikult süsteemi kasutamisest ja uue korraga kaasnenud muudatustest.

Oluline osa abist toimub jahiseltsides kohapeal. Parema digioskusega või JAHIS-e kasutamises kogenumad liikmed aitavad neid jahimehi, kelle oskused on piiratud. Vajaduse korral juhendatakse inimest vajalike toimingute tegemisel personaalselt või korraldatakse jahipidamine selliselt, et JAHIS-es nõutavad toimingud teeb isik, kellel on selleks vajalikud oskused ja seadusest tulenev pädevus, näiteks ühisjahil jahijuhataja.

Eesti Jahimeeste Seltsi andmetel on konkreetselt elektroonilisele asjaajamisele üleminekuga seotud abivajadusega pöördumisi seni olnud vähe. Enne õiguskantsleri päringu saamist ei olnud jahimehed ega jahiseltsid selle küsimusega otse Kliimaministeeriumi poole pöördunud.

Senise tagasiside põhjal ei ole ilmnenud vajadust ulatusliku üleriigilise koolitusprogrammi järele. Vajaduse korral on siiski võimalik korraldada täiendavaid piirkondlikke koolitusi. Lähiajal on JAHIS-e koolitusi kavandanud näiteks Pärnu- ja Valgamaa jahiseltsid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Antti Tooming

elurikkuse ja keskkonnakaitse asekancler

Koopia:Eesti Jahimeeste Selts

Aimar Rakko, 626 9104

aimar.rakko@kliimaministeerium.ee